

Nå er en tid for å handle

Taler

Jonas Gahr Støre

Dato

5 august 2016

Sted

Utøya

Omstendigheter

Tale på AUFs sommerleir

- 1 Jeg vet at de aller fleste av dere har gledet dere til sommerleir på Utøya.

La meg dele med dere; jeg har gått og kjent på tvil.

- 5 5 år etter 22. juli - gleder jeg meg til Utøya?

Etter det som har hendt her, angrepet på ungdommen, på oss, våre verdier?

Da jeg var her på 5-årsdagen for to uker siden ble bildet klart for meg.

- 10 Da jeg tok båten over fra landsiden, så de nye byggene, kjente jeg på det; Utøya er igjen stedet som gir håp.

Her er lyden fra en ny generasjon. En stemning av besluttomhet om å ville videre, ikke glemme, ta vare på de som bærer tungt etter 22. juli - men et trass om ikke la de destruktive vinne.

15

Her er lyden av engasjement og håp som kan vinne over den frykten som mange føler, også i vårt land.

Derfor gleder jeg meg til Utøya-leiren 2016!

20

Dette er en brennende skillelinje i vår tid; om vi nærmer oss fremtiden med frykt eller håp.

- 25 Vi har lagt bak oss en sommer der mange har vært redde. Terrorhandlinger tett på oss i Europa - og lenger unna. Grusomme kriger i ytterkanten av Europa. Mennesker på flukt.

Utrygghet i møte med arbeidsledighet, teknologiske skifter der jobber blir borte.
30 Frykt for global oppvarming.

Frykt er ikke feil. Ikke upassende. Ikke skammelig. Frykt er virkelig i mange menneskers liv. Og vi som driver med politikk må ta den på alvor, forstå hvor frykten kommer fra, gjøre noe for å møte den.

35 Men dere, vår bevegelse har møtt frykt før.

Sosialdemokratiet ble til nettopp for å overkomme frykt.

40 Drevet av mye mot, håp og frihetstrang - nettopp mot frykt.

I troen på at mennesker kan gjøre noe med det som skaper frykt, at vi kan få til så mye når vi tar tak sammen, i fellesskap.

45 «Det eneste vi skal frykte er frykten selv».

Det sa Franklin D. Roosevelt da han ble innsatt som president i USA i 1933.

Det var mye å frykte i hans samtid.

50 Hans eget land lå på depresjonens dyp - sammen med store deler av den vestlige verden.

Millioner var arbeidsløse. I Europa bygget det opp til konfrontasjon, totalitære krefter var på fremmarsj. Det var god grunn til å forstå at frykten oppsto.

55 Likevel og kanskje også derfor var det frykten Roosevelt pekte på som noe av det farligste. Fordi frykt kan lamme. Og frykt kan føre til ukloke og overilte beslutninger.

60 Det er ikke tilfeldig at Hillary Clinton siterte akkurat denne setningen fra Roosevelt i talen der hun tok i mot den demokratiske nominasjonen.

Hennes motstander, Donald Trump, dyrker frykten og uroen, fremfor å vise en vei ut av problemer mange amerikanere opplever - som ledighet i utsatte
65 grupper, dårlig boligstandard, dårlig infrastruktur, voksende ulikheter, redusert samfunnstillit.

Det er litt uvanlig å kommentere valg i andre land. Men alle snakker jo om dette.

70 Jeg blir spurt om hva jeg mener over hele Norge - og fra venner på begge sider i USA. Derfor sier jeg dette:

Donald Trump har budskap, utspill og anklager som sår splid mellom grupper av amerikanere og mellom USA og andre deler av verden.

75

Trump etterlater inntrykk av at han vil gjøre Amerika stort igjen ved å gjøre andre mindre.

Han trekker i tvil de forpliktelsene vi har som allierte i NATO - om at det er én
80 for alle og alle for én - slik vi og andre allierte stilte opp dagen etter 11. september.

Han sier at det er greit at Russland annekterte en del av Ukraina, stikk i strid med folkeretten.

85

Han vil si opp klima-avtalen fra Paris i de første hundre dager etter han er valgt.

Han vil reversere hardt tilkjempede rettigheter hos amerikanske kvinner, og han har et kvinnesyn som ikke hører hjemme i et moderne demokrati.

90

Vi som holder av Amerika kan si i fra at dette ikke er greit. Det ruster oss ikke for fremtiden. Det gjør oss ikke sterkere mot de fiendene vi ser mot demokrati, menneskerettigheter, religion- og trosfrihet og klodens klima.

95 Tilbake til Norge. Også vi skal tenke slik, at frykten - om den biter seg fast - er farlig.

Den skal ikke være vår drivkraft.

100 I stedet skal vi møte disse krevende tidene med en politikk som bygger på hva vi kan få til sammen. At vi har håpet i behold - lar oss inspirere av det.

For meg er det akkurat det Utøya 2016 - fem år etter - handler om. Nye hus er reist. Hegnhuset minner de vi mistet, og slår ring om verdiene som gjør Norge
105 til Norge. Vi ser navnene inngravert på Lysningen. Og vi ser hverandre.

110 Siden 2011 har AUF satt en standard som har betydning for hele nasjonen. AUF har vist vei langt utenfor våre politiske kretser. Utøya er troen på at politikk kan bidra til at folk ikke kneler for frykt.

Til de som vil ødelegge oss og det vi har oppnådd i Norge, er svaret klart og tydelig: Det vil ikke lykkes å stilne Utøya. Bakken på Utøya vil ikke tie.

115 Derfor, AUF - Mani - kjære alle sammen: Gratulerer. Og takk for at dere viser vei, for at dere viser hva sosialdemokratiet er laget av - og for at dere gir oss håp!

120 Gode venner,

Det er ett år til valget i 2017. Det blir et retningsvalg. For dere blir denne leiren starten på en lang valgkamp. Jeg kan love dere, det er det for meg også, er dere klare?

125

Kortversjonen er enkel: Fire år med Høyre og Frp i regjering er nok. Vi går i feil retning. Vi ruster oss ikke for fremtiden.

- Ledigheten har økt, vi har det høyeste antall uten arbeid i nyere tid.
- 130 - Forskjellene mellom folk øker, de store skattekuttene går til de med mest fra før.
- Forskjellene mellom by og land øker, presset på byene øker og boligprisene gjør det vanskelig for mange å få sin egen bolig.
- Antall byråkrater øker i et tempo vi aldri har sett før, og det fra en regjering
- 135 som skulle gå til krig mot byråkratiet.
- Vi har et rekordhøyt uttak fra pensjonsfondet - kommende generasjoners trygghet - til bruk her og nå hos de med aller mest.
- Tryggheten i arbeidsmarkedet er på vei ned - med svekkelser i arbeidsmiljøloven og økt bruk av midlertidige ansettelser.

140

Men mest av alt og mest alvorlig: Norge bruker tiden dårlig for å forberede oss på den femtiden vi skal møte sammen:

- Når vi skal utvikle nye og trygge jobber mindre avhengig av olje og gass, med et

løft for yrkesfagene og et tilbud om opplæring gjennom arbeidslivet.

- Når vi skal utvikle gode tilbud og utdanne folk som kan gi trygghet til en eldre befolkning som vokser.

- Når vi skal lykkes med tidlig innsats - for god helse og god læring i skolen.

150 - Når vi skal legge til rette for arbeid, fritid og godt miljø i byer som vokser.

- Når vi skal utvikle nye næringer der vi har naturlige fortrinn - som fra havet, skogen og hele helsesektoren.

- Når vi skal gjennomføre store kutt i klimagassutslipp for å nå målet om 40 prosent kutt innen 2030.

155

Tre ord som oppsummerer vår ambisjon; arbeid, muligheter og trygghet.

Arbeid - fordi så mye som skal til for å lykkes - i livene våre, som fellesskap, som en moderne økonomi, ta i bruk ny teknologi, kutte utslipp - handler om arbeid, jobbene våre

160

Muligheter fordi det er nettopp dette håpet utløser og frykten tynger - muligheter for deg som skal velge utdanning og arbeid, for gründeren som har en ny oppstartsidé, for fellesskapet som løser nye oppgaver i helsesektoren, satser på å utvikle havets ressurser, vise vei med verdensledende forskning.

165

Og trygghet fordi trygge mennesker vil mer, tør mer, skaper mer.

Da spør jeg meg - ett år før et valg; får vi et valg preget av frykt eller håp?

170

Får vi en valgkamp drevet av negativ kampanje eller trykk på sakene som er positive?

Det avhenger i stor grad av oss. At vi ikke vender ryggen til det folk frykter, men tvert imot er gode til noe av det viktigste i demokratiet - å lytte - lytte godt - før vi formulerer svar og er klare med kraft til å gjennomføre.

175

Derfor vil jeg be hver og en av dere som er her, i det året vi nå skal gå inn i, om å holde fast ved dette - at vi kan ha håp. Ta frykt på alvor, lytte og forstå. Men holde fast ved håpet.

180

Ta dette med dere inn i de mange små og store debattene vi skal ha året som kommer, enten det er om flyktningssituasjonen, klima eller om arbeid.

La meg trekke frem fire områder der jeg mener vi sosialdemokratier har en stor oppgave og mulighet - i å forene god forståelse av det vi møter, med håp og handlekraft. Det handler om

190

- Arbeid.
- Teknologi og kompetanse.
- Klima.
- Og frihet.

195

La meg begynne med friheten.

Vår bevegelse, arbeiderbevegelsen, ble til som en frihetsbevegelse. En bevegelse som kjempet for at frihet ikke skulle være for de få, men for alle.

200

Frihet er grunnleggende for at vi har arbeid, muligheter og trygghet - det blir nok tema også her på sommerleiren.

Vår frihetskamp erstattet privilegier for de få, med rettigheter for alle.

205

Den sørget for en balanse mellom rett og plikt - vi har begge deler, vi står i mot voksende ulikheter, derfor har vi tillit til hverandre.

Det har vært en kamp for frihet til: For at folk selv skal få velge hva slags liv de vil leve.

210

Det har vært en kamp for frihet fra: Mot sosial kontroll, tvang og materiell nød - en kamp for åpne og inkluderende fellesskap.

215

Arbeiderbevegelsens frihetskamp har også vært en kamp for å fri oss fra vilkårlighet, den tilfeldige og uforutsigbare maktbruken, utenfor kontroll, som kan ramme og lamme.

220

Mens vi fortsatt var et fattig land spente vi ut et sikkerhetsnett - betalt gjennom spleiselag - som sikret alle dersom de skulle falle. Våre foregangskvinner og menn klatret ikke opp i solen for så å trekke stigen etter seg.

225 «Alle skal med» - det er noe langt mer enn et slagord. Det var og er det vi sosialdemokrater arbeider for. Det er det motsatte av jungelfriheten, der enhver er sin egen lykkes smed. Bygd på forståelsen av at jeg ikke er fri, dersom menneskene rundt meg lever ufrie liv. At din frihet både betinger og styrker min frihet. At frihet er noe vi oppnår sammen, i fellesskap.

230 Så er det dette: vi har også ført en kultur- og frigjøringskamp mot de som bruker religion og livssyn til å utøve sosial kontroll over andre.

235 Vi kjenner igjen denne striden fra de siste tiårenes kamp for retten til å leve fritt med sin legning, retten til å leve med den en elsker, gifte seg, retten til å ha sin tro.

240 Det er en kamp som har fått fornyet aktualitet. Mange som har kommet til Norge de siste tiårene forteller at de ikke lever frie liv. At den friheten mange av oss tar for gitt - friheter som er som bunnplanker i det norske samfunnet - at disse ikke gjelder dem.

245 Som friheten til å være den man vil, elske den man vil, selv velge utdanning og jobb, venner og kjærester, gifte seg etter eget valg. I det hele tatt; ta egne valg, ikke bli underkastet andres autoritære vilje.

Det er viktig at vi sier og viser at disse menneskene - mange av dem ungdommer som dere - har vår støtte.

250 Vi skal være støttende til de mange modige stemmene som nå reiser seg, enten det er i møte med uakseptabel sosial kontroll, eller i møte med ekstremister og terrorister som utfører sine grufulle handlinger i Allahs navn. De fredfulle menneskene, den store majoriteten - som tar til motmæle mot det ekstremistiske hjørnet i Islam - de har vår støtte.

255 Dette er en avgjørende strid i vår tid. Om Islams vei. En stor majoritet lever i fred med sin tro - og er fredelige borgere av sine land. La oss ikke glemme at brorparten av ofrene for islamistisk inspirert terror er sivile i konfliktsonene, det store flertallet sivile med muslimsk tro.

260 Sommerens dødeligste terrorangrep var ikke i Nice. Det var i Bagdad. Følg nyhetene. De er grufulle. Daglige. Tenk bare på marerittet i Aleppo.

265 Det er naturlig å si; oppgjøret med den voldelige ekstremismen innen Islam må
komme innenfra disse samfunnene selv, samfunn der den store majoriteten er
muslimer.

270 Men realiteten er vanskeligere enn som så. Et oppgjør med disse kreftene midt i
konfliktsonene er farlig og vanskelig. Altfor mange av menneskene der lever i
ufrihet og utrygghet, ikke bare på grunn av terror, men fordi de ikke lever i
demokratier, ikke har rettstat og beskyttelse.

275 Mange opplever tvert i mot at om de har kritiske syn på religiøs praksis, så kan
de bli slått ned på fordi autoritære ledere ser det som kritikk mot seg selv.

Derfor er dette en prosess som også må drives herfra, fra land som vårt - der vi
har rettsstat og religionsfrihet, der folk ikke risikerer livet for å hevde sin frihet
og fremme sin kritikk og alternative syn.

280 Mange tar denne utfordringen, snakker ut, skriver innlegg, taler makt i mot,
stifter tenketanker, går sammen. La oss aktivt støtte dem. Vårt samfunn trenger
disse stemmene trygt innenfor samfunnsdebatten, særlig de unge stemmene.

285 La oss støtte alle de som tar et oppgjør med dem som setter religionen over
demokratiet, som setter volden i demokratiets sted, og de som ikke forstår at i
demokratiske land kommer rettskildene fra de folkevalgte, ikke fra noen hellig
skrift.

290 Vi vet at det ikke er risiko- eller omkostningsfritt å gjøre det her heller, i vårt
rolige hjørne av verden. Særlig krevende kan det være for unge.

295 Vi vet at ungdommer kan frykte å bli støtt ut, noen ganger av det næreste og
viktigste fellesskapet vi kan ha, nemlig familien. Disse ungdommene trenger vår
støtte - og den støtten skal vi gi dem, med hele sosialdemokratiets tyngde og
frihetstrang!

Så til arbeid.

300 Frihet handler også om å kunne skape sitt eget liv, med sikkerhet for arbeid og
inntekt. Det var retten til arbeid som førte de mange sammen i

arbeiderbevegelsen som igjen skapte LO og Arbeiderpartiet.

Arbeidsløshet er ufrihet.

305 Å være løsarbeider fordi faste jobber er blitt til midlertidige, det er ufrihet.

Å ikke vite hva morgendagen bringer - det er å være tilbake til å stå med lua i hånda, eller rettere sagt med mobilen i hånda, ventende på en sms om det er jobb å få dagen etter eller ikke.

310

Et slikt arbeidsliv vil ikke vi ha. Det er en oppskrift på større forskjeller, mindre trygghet, og det er å sløse med den viktigste ressursen vi har: Arbeidskraften vår.

315 Økende ulikhet er nå bredt anerkjent som et hovedproblem for internasjonal fred og stabilitet. Og for økonomier som skal gjennom omstilling. For ulikhet er ikke bare urettferdig - ulikhet bremser omstilling.

320 I Norge fikk vi ikke «nye ideer og nye løsninger» i 2013. Nei, dere, ideene var gamle, og løsningene følger de samme, gamle løypene som ethvert høyreparti i andre land har gått opp før dem. Det er en løype som leder mot større klasseskiller, mindre trygghet, mindre skaperkraft - og mer frykt.

325 Nå ser vi tegn til at ledigheten kan ha sluttet å stige. Ingen er så glade for det som oss.

Vi har drevet frem nær sagt hvert eneste tiltak denne regjeringen har kommet med mot økende arbeidsløshet, presset dem til større tiltakspakker og endringer i permitteringsreglene.

330 Regjeringen har hele tiden vært på etterskudd.

335 Vi så det også på Utøya i fjor - da vi krevde innsats mot ungdomsledigheten. Siv Jensen svarte med å si at den ikke var urovekkende. Før regjeringen litt senere kom med en mindre ungdomspakke. Vi kjenner mønsteret.

Den store jobben nå er å få sysselsettingen opp og ledigheten ned, forhindre at den biter seg fast på et høyt nivå - særlig blant de unge.

For de unge henger lav sysselsetting sammen med andre store utfordringer i vårt

samfunn:

De altfor mange som ikke opplever at skolen er for dem, og som sliter på ulike vis.

345

Elever som er praksissterke, men som kanskje bare får høre at de er teorisvake.

Eller elever som ikke får den oppfølgingen de trenger, tidlig nok, for å kunne henge med faglig, på grunn av psykiske eller andre problemer.

350

Vi startet opptrappingen av satsingen på skolehelsetjenesten.

Vi ser at skolehelsetjenester for svært mange oppleves som altfor utilgjengelig. Derfor har vi foreslått å øremerke midler til skolehelsetjenesten og sikre at ungdom prioriteres hos fastlegen slik at de ikke får lang ventetid.

355

En annen hindring er økonomi. Hvis man ønsker å gå til fastlegen eller dersom helsestasjonen mener man trenger videre hjelp, må ungdom betale egenandel.

360

Dette gjør at mange ikke oppsøker den hjelpen de burde hatt.

Ungdom med tendenser til spiseforstyrrelse, angst, depresjon, selvskading eller som har vært utsatt for vold trenger ofte mer hjelp enn det som gis på helsestasjonen alene. Disse må også sikres et lavterskeltilbud.

365

I dag er det gratis for ungdom å gå til helsestasjon til de er 18 år. Men hos fastlegen må de betale egenandel. Det er ikke alltid det er like enkelt å gå til mor og far å be om penger for å kunne gå til legen, særlig hvis du har et problem som er vanskelig å snakke om.

370

Dette må vi gjøre noe med. Derfor lover vi at dersom vi vinner valget, så skal vi fjerne egenandelene hos fastlegen for ungdom opp til 18 år!

Men det er også andre problemstillinger her: Altfor mange ungdommer ser at jobbene de kanskje kunne tenkt seg en fremtid i ikke er attraktive eller trygge nok, fordi den delen av arbeidsmarkedet er preget av useriøsitet og sosial dumping av lønns- og arbeidsvilkår.

375

380 Dette er virkelig tegn på en utvikling i revers, bakover i tid til tilstander vi håpet tilhørte fortiden.

Dette rammer svake grupper, som innvandrere og flyktninger, men også norsk ungdom som ellers kunne skapt seg en fremtid i viktige bransjer når vi skal
385 bygge Norge i årene som kommer, med befolkningsvekst og mange flere eldre.

Vi vet at vi vil trenge flere fagarbeidere for «å bygge landet». Vi vil havne bakpå om vi ikke ruster opp yrkesutdanningene, styrker fagskolene, får flere lærlingbedrifter, bekjemper frafallet.

390

Hadde vi sett liknende utviklingstrekk innen medisin ville vi ropt alarm.

Så er det dette: Med ledighetssituasjonen ser vi også at flere unge velger studier. Det er bra. Men en konsekvens er at trykket på studentboliger øker. Det er
395 nærmest umulig å få på plass i de større byene. Vi kan ikke sitte med hendene i fanget å se på det.

Derfor må vi tilrettelegge langt bedre for mer boligbygging. Vi har fremmet en rekke forslag som kan få fortgang i byggingen. I går rykket Eiendom Norge ut
400 og støttet de forslagene vi lanserte før sommeren, om en bedre offentlig planlegging av boligbyggingsbehovet.

Derfor har også Arbeiderpartiet støttet Norsk Studentorganisasjon og AUF sitt krav om 3000 nye studentboliger. Regjeringen bygger for lite og for sent. De
405 kutter Husbanken. Det er feil politikk.

Så vil jeg gjerne inn på dette med kompetanse og ny teknologi - den tredje saken jeg vil snakke om i dag.

410 Tenk igjen på dette med håp og frykt.

Tenk på så mye håp ny teknologi gir oss; oppgaver vi kan løse, sykdommer vi kan forebygge, utslipp vi kan kutte, hav vi kan redde, vi kan produsere mer for mindre, det kan bli mer å fordele.

415

Men tenk også på frykten; frykt for at jobber blir borte, at teknologien brukes på de gale områdene, til overvåkning eller utplyndring av sårbare naturressurser,

at ny teknologi gjør noen få styrtrike og mange uten arbeid.

420

Ett er sikkert; vi må arbeide for at vi som fellesskap kan sette mål og retning for at teknologien kan tjene mennesker og samfunn.

425

Riktig og nok kompetanse vil bli helt avgjørende for vår evne til å møte og ta i bruk det nye som nå kommer i stor fart; kunstig intelligens, robotisering, overgangen fra tingenes internett til alle tings internett.

430

Fremover vil det bli et mye større behov for bedre samspill mellom politikk og teknologi. For nå treffer teknologiens muligheter de tunge samfunnssektorene som helse, utdanning og transport. Da må vi i politikken både sette oss mål og sette grenser.

435

Delingsøkonomien må ikke bli en dele-smulene-økonomi for de som lever av å arbeide.

Men fordeling av overskuddet er bare én av betingelsene for at folk skal kunne møte ny teknologi uten frykt. Vel så viktig er det at man får mulighet til å henge med på utviklingen. At man ikke blir hektet av, og overlatt til seg selv.

440

I morgen kommer Stefan Löfven hit til Utøya. Han var leder av der svenske metallarbeiderforbundet før han ble statsminister.

Stefan sa, da som nå, at han ikke frykter den nye teknologien, men den gamle.

445

At en fagforeningsleder sier det, også når gode arbeidsplasser erstattes av ny teknologi, vitner om en sterk sosial kontrakt. At man vet at man blir med på ferden videre, at man får den kompetansen man trenger, gjennom etter- og videreutdanning.

450

Derfor kjære venner: Skal vi opprettholde denne kontrakten, krever det en stor omlegging i utdannings- og kompetansepolitikken vår. I fremtiden skal vi i enda større grad lære gjennom hele livet. Da må vi utvikle fagskolene, universitetene og høyskolene våre, og sørge for at vi kan fortsette å fylle på med kompetanse for å møte endringene.

455

Og vel så viktig: Vi må styrke et arbeidsliv som er tuftet på maktbalanse,

samarbeid, tillit og kompetanse - slik at vi kan møte omstillinger som en mulighet, ikke en trussel!

460

I Norge kan vi dette! Men det kommer ikke av seg selv. Vi skal videreutvikle den helt unike evnen vi har til å få hoder og hender til å arbeide sammen, der ingeniører, fagarbeidere og ledere snakker sammen og utvikler teknologien sammen.

465

Skal vi opprettholde det fortrinnet og styrke det, krever en satsing på yrkesfag som er langt mer ambisiøs enn det vi ser i dag.

470

Vi kunne begynt med det yrkesfagløftet som vi har foreslått på Stortinget. En videre oppfølging vil bli en av hovedsakene for Arbeiderpartiet når vi vinner valget til neste år.

La meg runde av med klima - en gjenganger på Utøya - for dere og for meg, en så utrolig viktig sak for oss alle - fra hver og en av oss i bakken til hele kloden.

475

Norge kan og skal gjøre en forskjell. Men det haster med å gjøre mer. Vi har ikke råd eller tid til å være tilbakelente - vi må være utålmodige og pågående!

Sammen med EU skal vi kutte utslippene våre med 40 prosent innen 2030.

480

Dette målet har vært klart lenge, og med all mulig tydelighet siden slutten av 2015 da Paris-avtalen ble inngått.

Likevel ser vi en regjering som somler med tiltakene.

485

Nå sier de at vi må vente helt til 2018 før avtalen mellom Norge og EU er klar.

Men må det bety at vi venter med tiltak som virker? Det er 15 år mellom 2015 og 2030 - med regjeringens tempo kaster vi bort den første femtedelen av denne tiden!

490

Fra Høyre og FrP har vi knapt hørt eller sett forslag til hvordan klimagassutslippene skal reduseres. Tiltak som er vedtatt har kommet etter drakamper i Stortinget.

495

Arbeiderpartiet la i vinter fram over 40 klimaforslag, og i samarbeid med de andre opposisjonspartiene fått gjennomslag for flere av våre forslag:

- 500 - Vi fikk gjennomslag for at Statens pensjonsfond trekkes ut av kull.
- Vi fikk gjennomslag for forslaget vårt om å innføre lavutslippssoner i storbyene.
- Vi har fått flertall for en ny klimalov, mot Fremskrittspartiets stemmer.
- Og vi har fått gjennomslag for at det skal bygges ut infrastruktur for
- 505 hydrogenbasert transport, vi bidro til at det ble flertall for et demonstrasjonsprosjekt for flytende havvind, og for at det skal etableres et program for lavutslippsteknologi i olje- og gassnæringen.

Men det er også mange forslag vi ikke har fått gjennomslag for.

510

Høyre, FrP og støttepartiene stemte mot forslaget om å forsterke omleggingen av avgiftene til fordel for lav- og lavutslippsbiler slik at biler med klimagassutslipp over tid fases ut.

- 515 De stemte mot forslaget om å følge opp Grønn skattekommisjon sitt forslag om fleksibel veibruksavgift.

De stemte mot forslaget om en støtteordning for nullutslippslastebiler og nullutslippsbusser.

520

Og når det gjelder målet om å fase ut fossilbilene, slik at tilnærmet 100 pst. av nybilsalget er basert på nullutslipp i 2025 - så er det full uenighet mellom Venstre og FrP om de er enige om dette eller ikke.

- 525 I Arbeiderpartiet ser vi at dersom vi skal bli et lavutslippssamfunn i 2050, så kan vi ikke fortsette å kjøpe fossilbiler i 2025. Vi må skifte til de utslippsfrie bilene, og da må vi være villige til å bruke avgiftssystemet!

- 530 Og hva med resten av de norske utslippene i 2030? De som gjenstår etter at vi har kuttet 40 prosent med EU? Jo - det som gjenstår skal vi kutte i andre land, slik at vi blir klimanøytrale allerede fra 2030. Det ble vi enige om i klimaforliket - og det står vi ved etter Paris-avtalen.

«Vi er for klimanøytralitet», sier statsministeren. Men så sent som i juni stemte

både Høyre og FrP mot forslaget. Vi fikk heldigvis Stortingsflertallet med oss på å gjøre dette - helt i tråd med klimaforliket.

540 Vårt mål er klart: Norge skal bli et lavutslippssamfunn - og Norge skal bidra til at andre land går den samme veien!

Denne uken har Trine Skei Grande og Siv Jensen reist til British Columbia i Canada for å lære hvordan grønne avgifter fungerer. Det er fint å lære av andres erfaringer.

545 Men om det er grønne avgifter Siv og Trine vil lære om behøver de ikke reise helt til Canada. I Norge vet vi hvordan grønne avgifter fungerer. Siv og Trine reiser til Canada for å se på avgifter som er på halvparten av nivået sammenlignet med Norge. Vi har allerede høye grønne avgifter i Norge.

550 Og i motsetning til budsjettene fra Høyre og FrP, som vedtas med støtte fra Venstre, så har Arbeiderpartiet foreslått å øke avgiftene på fossilt drivstoff ytterligere. Transportsektoren må ta en hoveddel av kuttene som må komme, det er liten grunn til å vente.

555 Vi senket avgiftene på elbiler og biler med lave utslipp da vi satt i regjering. Utslippene på nye biler gikk ned med 30 prosent, og vi gjorde utslippsvennlige og sikre familiebler inntil 40 000 kroner billigere.

560 Men vi kan ikke bare gjøre ting billigere hvis vi skal løse klimaproblemet. Det må faktisk bli dyrere å forurense. Siv Jensen sier at FrP støtter prinsippet om at forurenseren skal betale. Likevel har hun gjort det motsatte. Med støtte fra sin partner Trine Skei Grande.

565 De har gjort ren energi og norsk strøm dyrere, samtidig som de har satt ned bensin- og dieselavgiftene med flere hundre millioner kroner, og gjort motorsykel, snøscooter og båtmotorer billigere.

570 Regjeringen har gjort nøyaktig det motsatte av hva som trengs, men nå er de altså i Canada for å lære seg hvordan dette skal virke. I Canada øker utslippene. Som i Norge under denne regjeringen.

Så vi må fortsette - i alle sektorer.

I industrien - bidra til nye teknologier og produksjonsmetoder.

Lette innføringen av fornybar energi.

580 Sektorer som ikke har vært omtalt så mye må nå på banen, som landbruk, bygg, avfall.

Vi må investere for å fremme null-utslippsteknologi der det er mulig, særlig innen transport - til lands og til havs.

585

Olje og gass-industrien må gjøre store steg på veien mot lavere utslupp.

Og vi må gjøre fremskritt innen fangst og lagring av CO₂ - viktig for Norge - og avgjørende for verden om vi skal komme oss nedover mot 1,5 graders målet.

590

Regjeringen og støttepartiene vil fortsette å utrede fangst og lagring. Det er fint å utrede, men nå er det på tide å handle.

Arbeiderpartiet vil at staten skal opprette et program for fullskala fangst og lagring på norske industriutslipp. Dette er et viktig og nødvendig bidrag for at verden skal nå målene fra Paris.

595

600 Kjære dere,

Jeg begynte med å snakke om håp - og om frykt. Og la meg avslutte der jeg begynte.

605 Når det er mye frykt blir ofte selv livsviktige saker skjøvet av dagsorden.

Det må vi ha kraft til å stå i mot, slik Utøya kan alt om.

At vi fortsetter å snakke om kampen for frihet for folket i Vest-Sahara.

610 At vi holder søkelyset på situasjonen for palestinerne. Israelere og palestinere fortjener å leve i fred med hverandre, i sikkerhet for vold og terror. Men da må okkupasjonen opphøre. Muren må rives. Palestina må bli egen stat.

615 At vi fortsetter å engasjere oss for mennesker på flukt, selv etter at asylstrømmen til våre grenser har avtatt.

At vi fortsatt kjemper for målet om en atomvåpenfri verden - fordi stadig større lagre av atomvåpen, uten troverdig nedrusting, er farlig for folk og klode.

620

I tiden som kommer trenger vi å minne hverandre på at vi har verdens beste utgangspunkt for å klare de utfordringene som ligger foran oss.

625 Norge er et godt land å leve i - vi har både handlingsrom og stor omstillingsevne når det kreves - for å bygge landet med arbeid, muligheter og trygghet - og å engasjere oss for internasjonal solidaritet, fred og rettferdighet.

630 Det vi ikke trenger, er oppfordringer til å være redde, formaninger om ikke å bosette mennesker som skal leve livene sine i Norge, en passiv politikk i møte med arbeidsløshet og sosial dumping. Og vi trenger ikke en retorikk som graver grøfter.

635 Nå er en tid for å handle. Handle i møte med arbeidsløshet - i møte med klimaendringer - i møte med nye landsmenn og -kvinner - og i møte med ny teknologi.

640 Men da må vi ikke være naive. Vi må ikke tro at integrering er noe som kommer av seg selv, eller noe vi får til i et klima av frykt og mistanke. Vi må ikke tro at integrering lar seg gjøre dersom vi hviler i kampen for et anstendig arbeidsliv, eller om vi ikke lærer folk norsk.

Vi må lære oss å ikke bare frykte frykten, men å bekjempe den. Gjennom ord - og gjennom handling.

645 Jeg gleder meg til å gå løs på de oppgavene sammen med dere!

Kilde

www.arbeiderpartiet.no

650

Emner

22. juli, AUF, Arbeiderpartiet, Fremtiden, Terror, Valg

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/na-er-en-tid-for-a-handle>

655

660

665

670

675

680

685

690